

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Іванік Оксани Борисівни
«Формування мотиваційно-ціннісних пріоритетів осіб зрілого віку до
оздоровчо-рекреаційної рухової активності»
на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

У відповідності до п. 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 на кафедрі теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України 29 вересня 2023 року Іванік О.Б. було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Формування мотиваційно-ціннісних пріоритетів осіб зрілого віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності» та її обговорення (науковий керівник – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент Семененко В. П.).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання було прийнято рішення надати здобувачу Іванік Оксані Борисівні позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. В останньому опублікованому докладі Всесвітньої організації охорони здоров'я йдеться про те, що незважаючи на загальновідому користь рухової активності, спостерігається глобальна тенденція до зниження її повсякденного рівня. У всьому світі рекомендованих рівнів рухової активності не досягає одна третина дорослих. В Європейському регіоні недостатньо активний спосіб життя веде більш ніж третина всього дорослого населення. Як наслідок, недостатність об'єму рухової активності стала одним з провідних факторів ризику для здоров'я та виникнення багатьох захворювань, які в подальшому можуть бути невиліковними.

Удосконалення рухового режиму людей зрілого віку визначається зростаючим соціальним запитом суспільства на здорових громадян, якої б статі та віку вони не були.

Однак, серед доступних нам дослідних матеріалів, на жаль, обмежена кількість тих, які стосуються вивчення особливостей формування мотивації, мотиваційних пріоритетів та настанов у чоловіків і жінок зрілого віку. Дослідники та науковці відзначають різницю в проявах мотивів, інтересів та потреб щодо різноманітних видів рухової активності.

Тому сьогодні необхідно інтенсифікувати пошук шляхів і засобів формування і розвитку мотивації до активного способу життя.

Представлена до розгляду дисертаційна робота Іванік Оксани Борисівни спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до Плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. згідно з темою кафедри теорії і методики фізичного виховання 3.12 «Теоретико-методичні основи вдосконалення програмно-нормативних засад фізичної підготовки дітей, підлітків і молоді» (номер держреєстрації 0116U001626), керівники теми – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Круцевич Т. Ю. та Плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2021–2025 рр., згідно з темою кафедри теорії і методики фізичного виховання 3.3 «Удосконалення системи педагогічного контролю фізичної підготовленості дітей, підлітків і молоді в закладах освіти» (номер державної реєстрації 0121U108938), керівник теми – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Круцевич Т. Ю. Автор – співвиконавець тем. Внесок здобувача полягав у обґрунтуванні та розробці організаційно-методичних умов, що сприяють залученню осіб зрілого віку до систематичних занять руховою активністю.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що в роботі:

- уперше визначені організаційно-методичні умови формування мотивації до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять з урахуванням гендерних особливостей чоловіків і жінок зрілого віку для підвищення їх рухової активності до належного рівня;
- уперше виявлено взаємозв'язок між психологічною сферою, потребо-мотиваційною сферою, руховою активністю осіб зрілого віку та їх фізичним станом;
- уперше з'ясовані лімітуючі і стимулюючі фактори формування мотивації до самовдосконалення засобами фізичного виховання в різні вікові декади зрілого віку чоловіків і жінок;

- уперше систематизовані мотиваційні установки чоловіків та жінок щодо занять різними видами рухової активності та надані рекомендації до їх використання;
- визначені лімітуючі чинники формування мотивації до оздоровчо-рекреаційної рухової активності осіб зрілого віку, які мають різну ієрархію залежно від гендерних особливостей;
- визначені умови ефективного формування мотивації у осіб зрілого віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності, які стимулюють їх до вибору форм занять фізичними вправами в різні вікові декади життя, підґрунтям яких є інформаційні, мотиваційні та діагностичні компоненти;
- набули подальшого розвитку уявлення про організаційно-методичні умови до рухової активності осіб зрілого віку, які належать до різних гендерних психотипів, для здійснення відповідного педагогічного контролю з боку фітнес-інструкторів, а також врахування мотивації до ОРРА в різні декади життя;
- доповнено дані про мотиваційно-ціннісні пріоритети осіб зрілого віку до рухової активності з урахуванням гендерних особливостей.

Практичне значення полягає в розробці методики виявлення мотивації, інтересів та потреб людей зрілого віку (як чоловіків, так і жінок) до занять різними видами рухової активності та рекомендацій фахівцям оздоровчої сфери щодо ефективного їх використання для залучення різних груп населення до здорового способу життя. Результати дослідження гендерних особливостей формування мотиваційно-ціннісних пріоритетів у сфері фізичної культури осіб зрілого віку впроваджено у практику роботи закладів вищої освіти та у тренувальний процес навчально-оздоровчого комплексу. Представлена методика щодо гендерної особливості мотиваційних інтересів і ціннісних орієнтацій у сфері фізичної культури чоловіків і жінок зрілого віку до занять різними видами рухової активності. Представлена методика виявлення лімітуючих і стимулюючих факторів, що впливають на формування позитивної мотивації чоловіків і жінок зрілого віку до фізкультурно-оздоровчих занять, сприяє залученню осіб зрілого віку до систематичних занять фізичними вправами, які дозволять підвищити руховий режим до фізіологічних норм даного контингенту.

Розроблено рекомендації фітнес-тренерам для надання порад та рекомендацій особам зрілого віку щодо впровадження факторів здорового способу життя, виходячи з оцінки їх якості життя за допомогою опитувальника SF36. Представлена методика допомогла доповнити знання фітнес-тренерів про оцінку якості життя осіб зрілого віку. Запропоновані нами рекомендації дали змогу обґрунтувати, як якість життя впливає на самопочуття, психофізичне

сприйняття себе, життєву активність, соціальне функціонування, психічне здоров'я, сприяли розширенню та поглибленню знань і позитивно вплинуло на залучення осіб зрілого віку до рухової активності та покращення їх здоров'я.

Результати дослідження гендерних особливостей формування ціннісних пріоритетів у сфері фізичної культури осіб зрілого віку сприяли оновленню лекції з дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання» підрозділу «Основи гендерного підходу у фізичному вихованні» Національного університету фізичного виховання і спорту України та інших закладів вищої освіти. Отримані дані розширюють та оновлюють теоретичні засади гендерного підходу до формування мотиваційно-ціннісних пріоритетів у сфері фізичної культури осіб зрілого віку. Впровадження дозволило удосконалити та доповнити навчально-методичний матеріал лекційних та семінарських занять, розширити та поглибити знання майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту щодо питань гендерних особливостей формування мотиваційно-ціннісних пріоритетів у сфері фізичної культури осіб зрілого віку.

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в роботі результати дозволяють систематизувати масив наукової і науково-методичної інформації, розширити існуючі уявлення щодо залучення осіб зрілого віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності з урахуванням гендерних особливостей і статі.

Результати, отримані у ході дослідження, можуть стати методичною основою для подальшої розробки проблематики із деталізацією теоретичних положень для впровадження у практику роботи фітнес-центрів, забезпечення високої якості фітнес-послуг.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки, що висвітлені у дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на достатньому фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені в 13 наукових публікаціях: 4 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, одне з яких проіндексоване у базі даних Scopus, 1 стаття у періодичному науковому виданні Румунії, проіндексованому в базі даних Scopus; 4 публікації апробаційного характеру; 4 публікації додатково відображають наукові результати дисертації.

Апробація результатів дисертації. Матеріали дисертаційного дослідження оприлюднені у матеріалах конференцій та доповідях на XI Міжнародній науково-методичній конференції «Фізичне виховання в контексті сучасної освіти» (Київ, 2016); X Міжнародній конференції «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2017); XI Міжнародній конференції «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2018); XIII Міжнародній науково-методичній конференції «Фізичне виховання в контексті сучасної освіти» (Київ, 2018); XI Міжнародній конференції «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2019); Proceedings of V International Scientific Practical Conference (Manchester, United Kingdom, 2021); XX Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми і перспективи розвитку фізичного виховання, спорту і туристсько-краєзнавчої роботи в закладах освіти» (Переяслав, 2022); на щорічних конференціях кафедри теорії і методики фізичного виховання.

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником. Автором самостійно проаналізовано літературні посилання та передовий досвід. Також здобувачка самостійно виконувала розробку практичних рекомендацій фітнес-тренерам для надання порад та рекомендацій особам зрілого віку щодо впровадження факторів здорового способу життя, виходячи з оцінки їх якості життя. Рекомендації дали змогу обґрунтувати, як якість життя впливає на самопочуття, психофізичне сприйняття себе, життєву активність, соціальне функціонування, психічне здоров'я, сприяли розширенню та поглибленню знань і позитивно вплинули на залучення осіб зрілого віку до рухової активності та покращення їх здоров'я.

Усі розділи власних досліджень, висновки та аналіз отриманих результатів дисертації оформлені автором самостійно. Здобувачем сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим завданням.

Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота Іванік Оксани Борисівни на тему: «Формування мотиваційно-ціннісних пріоритетів осіб зрілого віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію Іванік Оксани Борисівни на тему: «Формування мотиваційно-ціннісних пріоритетів осіб зрілого віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання, пов'язаного з залученням до оздоровчо-рекреаційної рухової активності осіб зрілого віку з урахуванням гендерних пріоритетів та вікових особливостей, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу Іванік Оксані Борисівні ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Комісія рекомендує ректору НУФВСУ утворити спеціалізовану вчену

раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації Іванік Оксани Борисівни з метою присудження їй ступеня доктора філософії у такому складі:
голова спеціалізованої вченої ради: Андрєєва Олена Валеріївна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації, професор кафедри теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України;
рецензент: Єракова Любов Анатоліївна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України;
рецензент: Ковальова Наталія Володимирівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України;
опонент: Рубан Лариса Анатоліївна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, професор кафедри фізичної терапії Харківської державної академії фізичної культури;
опонент: Мірошніченко Вячеслав Миколайович, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор

О. В. Андрєєва

К.фіз.вих., доцент

Л. А. Єракова

К.фіз.вих., доцент

Н. В. Ковальова

Голова засідання,
К.фіз.вих., доцент

С. В. Трочук

Підписи, Андрєєвої О. В., Єракової Л.А., Ковальової Н.В., Трочука С. В. засвідчую

12.10.2023